

Naturskyddsföreningen i Västerås

Västerås 2016-09-04

Västerås stad
Kommunstyrelsen
72187 VÄSTERÅS
E-post: kommunstyrelsen@vasteras.se

Remiss: Handlingsplan för Natur- och kulturmiljö, Västerås

Naturskyddsföreningen i Västerås har tagit del av samrådsunderlaget och ber att få lämna nedanstående synpunkter. Fortsättningsvis förkortas Naturskyddsföreningen i Västerås enbart som Naturskyddsföreningen alternativt NF.

NF tackar för möjligheten att få läsa och lämna synpunkter på NKM-planen. Vi ger våra kommentarer som generella eller med kapitel/ avsnitts-hänvisning. Naturskyddsföreningen anser NKM-planen vara ett mycket viktigt dokument. Vi vill att författarna och andra involverade personer tar våra synpunkter på ett positivt sätt och ser det som vår vilja att förstärka/ tydliggöra planen eller understryka redan befintlig text.

För de olika områdena under "Mål och åtgärder" med start på sidan 12 har vi endast kommenterat några områden. Detta innebär inte på något sätt att vi anser andra vara mindre viktiga.

- A. En generell kommentar är att kapitel och avsnitt borde vara numrerade. Detta underlättar läsning och hänvisningar.
- B. NF anser att det saknas ett mål med planen nämligen: "Främja kommuninvånarnas intresse och förståelse för naturens och den biologiska mångfaldens betydelse". Människan är en del av naturen och jordens ekosystem och "inte herre över den". Vi har ett ansvar att bruka och förvalta naturen och naturresurserna på ett långsiktigt gynnsamt och hållbart sätt, inte att förbruka dem.
- C. NF anser att för helhetens skull skall de mål redovisas som är definierade i NKM-2010 och som är a) flyttade till vattenplanen eller planen för friluftsliv, b) redan uppnådda 2015 eller c) kan ej nås inom rimlig tid, "vanligtvis" beroende på att därtill kopplade åtgärder berör icke kommunal mark. Det blir inte klargjort om dessa är ouppnåeliga och varför. Dessa mål bör rimligen ha som åtgärd att "ta upp diskussion med berörd part och/ eller t.ex. länsstyrelsen". Redovisningen kan med fördel ske med samma indelning som målen i denna reviderade plan. Speciellt viktigt är mål som har helt eller delvis uppnåtts under tiden fram till 2015. Mål som ej anses kunna nås inom rimlig tid kan redovisas som t.ex. "mål bortom 2020". En motivering av mål som inte kan uppfyllas är värdefull för helheten.

- D. Sid 5, Excelldokument saknas över mål för 2019 – 2020, finns ej heller på webb. NF anser dock att dessa mål skall finnas med i NKM-planen 2016 -2020 och inte brytas ut.
Enligt redovisning av nationella- och regionala miljömål har inga uppnått hittills och för flertalet är utvecklingen negativ. Att korta ned målperioderna ännu mer (till t.ex. valperioder) minskar möjligheten att nå målen långsiktigt. Målen bör som minimum sträcka sig halvvägs in i en nästkommande valperiod så att man inte tappar fart.
- E. Sid 6, avsnitt ”koppling till ..”. NF vill gärna se tillägg ” Naturtyper och livsmiljöer värdefulla för att uppfylla nationella och regionala miljömål skall behållas och stärkas. Där så inte är möjligt skall detta tydliggöras och motiveras för beslutsfattare t.ex. i Översiktsplaner och/ eller detaljplaner.
- F. Sid 6, ” De nationella miljömålen” och tidsangivelse ”nästa generation”. Detta är en generell formulering som olika åldersgrupper kan känna för och hålla med om. Men efter några år försvinner det verkliga tidsperspektivet dvs ursprunglig starttidpunkt/ referenspunkt förloras. För de som definierade och beslutade de nationella målen i slutet av 1990-talet var nästa generation tidsmässigt annat än för de som planerar/ arbetar med och tar beslut om målen idag. Skall man tänka 20 år från 1999 eller 30 år som en generation? Det är därför viktigt att sätta årtal på alla mål och definiera måluppfyllelse både ur arbets-/ genomförande synpunkt men också definiera måluppfyllelse ur natur-/biotop synpunkt liksom t.ex. förändrad biologisk mångfald. Minimum bör jämförelse år vara läget i slutet av 1990-talet om inte det redan tidigare har definierats i konkreta termer vad målet är. T.ex. har det för försurning av sjöar och vattendrag definierats önskat PH-värde och för ängs- och hagmarker kan det vara att vissa växter och insekter öka till ett icke sårbart antal eller skall återetablera sig.
NF önskar få in delar av detta resonemang i avsnittet.
- G. Sid 7, avsnitt ”Tillståndet i miljön”. Det står: , "Inget av de nationella miljömålen kopplade till denna NKM-plan kommer att nås med befintliga styrmedel, vare sig i riket eller länet". NF menar att desto viktigare blir det då att tillföra lokala / kommunala resurser så att NKM-planen fram till 2020 ger lokalt en förbättring, en gynnsam utveckling. NF saknar en definition av ”gynnsam utveckling”; ska man tolka begreppet ”gynnsam utveckling” som bättre än positiv förändring. Exempel ”gynnsamt bevarande status”.
- H. Sid 7, ”målet Rikt växt- och djurliv” i avsnitt ”Tillståndet i miljön”. NF lyfter här fram inventeringen som ProNatura utförde av Björnön 2001, där man bl.a. skriver att "inventeringen av insekter gav ett enastående resultat". Inte konstigt att miljömålen inte uppfylls när man ändå kalhugger!
- I. Sid 7, avsnitt ”Koppling mellan ...”. Det står ” , "Om miljö kvalitetsmålen ska nås nationellt, måste man framför allt arbeta med dem lokalt och regionalt."
NF vill markera att detta är oerhört viktigt och innebär att kommunerna måste tillföra nödvändiga och tillräckliga resurser, personellt och ekonomiskt, för att bryta trenderna och åstadkomma en gynnsam utveckling. Det är tydligt att när trenderna för miljö kvalitetsmålen fortfarande har en negativ eller möjligtvis planar

ut på fel/ för låg nivå, så har kommuner, länsstyrelser och staten inte tillfört / nått en nödvändig och tillräcklig resursnivå.

NF önskar därför en redovisning av tillförda resurser åren 2010 – 2015 under avsnittet Ekonomi för att kunna jämföra med uppskattade kostnader 2016 -2020.

- J. Sid 8 ”koppling till nationella ...”. Vad menas med gynnsam utveckling? Hur definierad och vid/ inom vilket tidsintervall kan man dra slutsatsen att "gynnsam" verkligen är för hand. Se också vår kommentar under pkt G.
- K. Sid 10, ”Skyddade områden”. NF vill här lyfta fram Björnön och hänvisar till inventering och förslag till skötselplan gjord av ProNatura 2002; dnr 01-248-TIN-513 samt till skötselplan framtagen av kommunen dnr 2001:248-TIN 513. Här räckte inte skyddet gentemot en förlusttyngd flygplats utan det blev ändå en omfattande kalavverkning. Fortfarande är flygplatsen lika förlusttyngd som första hälften av 2000 -talet.
- L. Sid 12, ekosystemtjänster. I sista meningen står ... "undvika att förstöra"; NF tycker detta är för svag formulering. NF förslag " och istället försöka gynna och utveckla".
- M. Sid 12, avsnitt Målsättning, mål och åtgärder. För samtliga målsättningar så har i planen definierats att målen är uppfyllda när skötsel / fysiska åtgärder är genomförda. Men NF anser att målsättningarna inte kan vara uppfyllda förrän det verifierats en gynnsam utveckling för aktuellt mål t.ex. de biotoper och de insekter och växter som hör hemma i dessa.
- N. Sid 12, avsnitt Målsättning, mål och åtgärder, arbetsmetod. Inom NF blev det en del diskussioner om planens tydlighet. Vi föreslår att det införs en figur som tydligare visar arbetsmetoden, exempelvis:
Målsättning -->x antal mål -->y anat åtgärder var och en bestående av 4 kategorier
1. inventering/utredning, 2. värdering, 3. skötsel/ fysiska åtgärder, 4. skydd
NF anser dessutom att för samtliga mål skall det påvisas en gynnsam utveckling dvs vi ser helst att det införs ”verifiering/ uppföljning” efter ”åtgärder”. Se även pkt F och G ovan.
- O. S12 Målsättning, mål och åtgärder; s12 Arbetsmetod; För de flesta målen i denna plan sätts basåret till 2015. I föregående handlingsplan NKM 2010 sattes basår till 2009.
I NKM-2010 finns också definierat effektmål som NF tolkar som det mål/ tillstånd som man skall uppnå med genomförda åtgärder. NF tolkar detta som t.ex. målnivån för biologisk mångfald (t.ex. fler insekter i området, gynnsam utveckling för rödlistade arter i området, en rikare flora och specifika målarter för floran i området etc.) . NF menar att i varje fall för alla områden och mål som var med redan i NKM-2010 så skall basår stå kvar dvs 2009. Vi hänvisar också till vår kommentar angående Nationella Miljökvalitetsmål på sidan 6 i NKM-2015, där vi diskuterar mer om vad som skall anses som målnivå.
- P. Sid 12, Förankring och kommunikation. NF vill här understryka att detta är en mycket viktig punkt. Det är viktigt att de politiker och tjänstemän vars arbete,

förslag och beslut direkt påverkar de tidigare nämnda nationella och regionala miljö kvalitetsmålen, liksom de lokala, som skall prioriteras för utbildning. I alla detaljplaner skall redovisas hur tänkta planer påverkar miljö kvalitetsmålen.

- Q. Sid 12, Förankring och kommunikation. NF deltar mycket gärna i dessa årliga möten. Vi deltar gärna också vid några mellanliggande möten t.ex. vid värderingar/ utvärderingsfasen. På detta sätt närmar man sig en förankring i Västerås intresseorganisationer som arbetar med natur- och miljöfrågor.
- R. S12, mål och åtgärder, NF önskar att mål och åtgärder skall sträcka sig över perioden 2016 - 2020. Natur och Miljö kvalitetsmål är alldeles för viktiga för att avgränsas tidsmässigt av t.ex. valperioder.
- S. S 12, Ängs- och hagmarker. Mål 1.1, Vad innebär "fortsätta inventera" år 2016? Oklart varför det behövs 2016 – 2018 för att inventera ängs- och hagmarker. Vad har gjorts år 2011- 2015? NF drar slutsatsen av texten för detta område att i princip inget har gjorts under år 2011 - 2015. Varken inventering, utvärdering eller förslag till skötselplan finns.
För mål 1.2 betesdjur, anser vi att utredningen om förutsättning för tillgång till betesdjur måste kunna påbörjas innan inventeringarna är klara.
- T. S 12, Ängs- och hagmarker; Skötselplaner tas fram först 2018! Detta verkar mycket sent, speciellt för områden inventerade före 2016, om nu något gjorts.
- U. S 13, skogar. NF vill här lyfta fram skogsbrynnens betydelse för den biologiska mångfalden. Skogsbrynnens betydelse måste även beaktas vid husbyggen! Hushöjd och avstånd till skogsbrynen avgör hur mycket sol som når fram under tiden mars - oktober, Viktigt ta hänsyn till solkurvorna, speciellt för bryn i söderläge. För t.ex. höghusen närmast Mälarparken vid Öster Mälarstrand kommer inget solljus till brynena, inte ens till översta delen. I alla kommande detaljplaner skall sol-/ skuggbilder tas fram även beträffande närliggande skog eller grönområden.
- V. S 17, Pkt 5 skyddade områden. Varför tas endast statliga reservat upp och ej de kommunala? NF anser att båda reservattyperna skall hanteras, men det kan vara en fördel att hantera dem var för sig dvs som 5.1 och 5.2.
- W. S17 pkt 5 skyddade områden. Finns det inte eller är skötselplanerna inaktuella? För t.ex. Björnön gjordes en omfattande inventering 2002 av Pronatura och en skötselplan togs fram 2003 vilken staden, vid de muntliga förhandlingarna i Miljödomstolen, lovade följa i sin helhet.
- X. S 17, pkt 5 skyddade områden. Det planeras en inventering på Björnön 2017 och 2018. Västerås Flygplats planerar ansöka 2017 hos Miljödomstolen om ny och utökad koncession. NF kommer att hänvisa till den gamla inventeringen gjord av ProNatura 2002, samt kräva att ingen ny koncession beviljas med hänsyn till Björnöns höga naturvärden förrän åtminstone en ny inventering enligt områdesindelningen från 2002 är gjord. För de områden som kalhöggs vill NF se alternativ skötselplan med mål att delvis återskapa naturvärden och biotoper genom

att sättpunkten i söder flyttas in permanent c:a 400 meter.

- Y. S 18, grönstruktur i tätort. I mål 6:1 nämns Grönstrukturplanen. Varför behöver inga inventeringar göras för utpekade värdefull och mycket värdefull områden i Grönstrukturplanen? Är dessa redan gjorda och finns mål och skötselplaner för dessa?
- Z. Sid 20, ekosystemtjänster. NF stödjer denna punkt. Att lyckas identifiera och beskriva ekosystemtjänster som är på väg att förbrukas istället för att brukas är viktigt inom Västerås stads område är viktigt.
- Å. Sid 20, Referenser. NF saknar referenser till några större inventeringar t.ex. till inventering av Björnöen, utförd av ProNatura 2002; dnr 01-248-TIN-513 samt till den skötselplan som togs fram av kommunen dnr 2001:248-TIN 513.
- Ä. S 22 ekonomi. S22, NF önskar en redovisning av tillförda resurser åren 2010 – 2015 under avsnittet Ekonomi för att kunna jämföra med uppskattade kostnader 2016 -2020. För lite resurser samt för låg prioritering är två starkt bidragande orsaker till att miljö kvalitetsmålen inte ens visar en bruten negativ trend. En tydlig redovisning av uppskattade kostnader för löpande underhåll av samtliga områden i de olika målområdena inklusive redan klara områden från NKM 2010 behövs.

För Naturskyddsföreningen i Västerås
Med vänlig hälsning
Bengt Jönsson, (ordf.)
070-2904020
Bengt.eb.jonsson@gmail.com